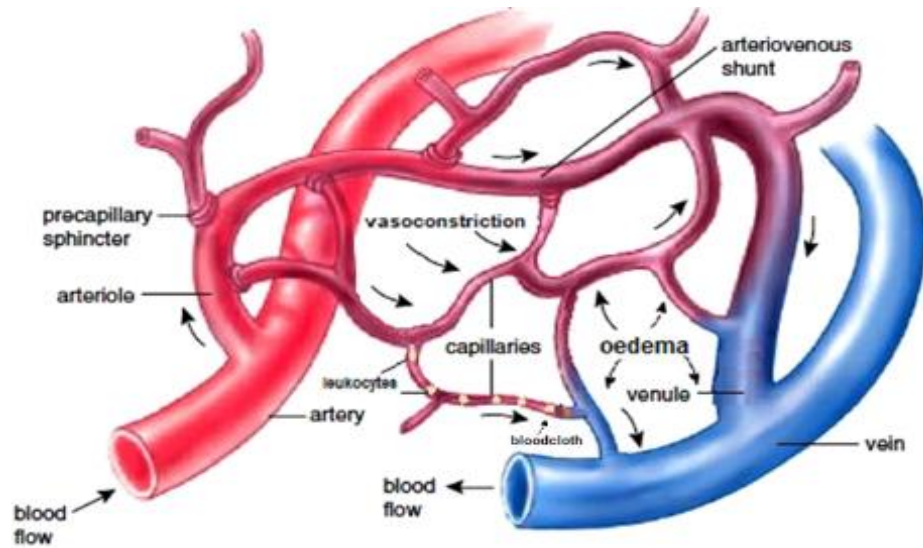

Globale weefselperfusie na cardiopulmonaire bypass op de IC

'Een observationeel onderzoek naar de weefselperfusie parameters ScvO₂, lactaat, ΔpCO_2 en $\Delta pCO_2/C(a-cv)O_2$ ratio'

Maike Hogestijn

Intensive Care Practitioner uitstroomprofiel Circulation, Intensive Care Hartbewaking, Erasmus MC.

Corstiaan den Uil

Medisch begeleider en Cardioloog Intensivist, Maastad ziekenhuis.

Martijn Pak

Afdelingsmanager Intensive Care Hartbewaking, Erasmus MC.

Inhoud

- ❑ Introductie
- ❑ Aanleiding en probleemstelling
- ❑ Doelstelling en vraagstelling

- ❑ Onderzoeksmethode en dataverzameling
- ❑ Resultaten en conclusie

- ❑ Discussie
- ❑ Aanbevelingen
- ❑ Rol van Intensive Care Practitioner Uitstroomprofiel Circulation

Introductie

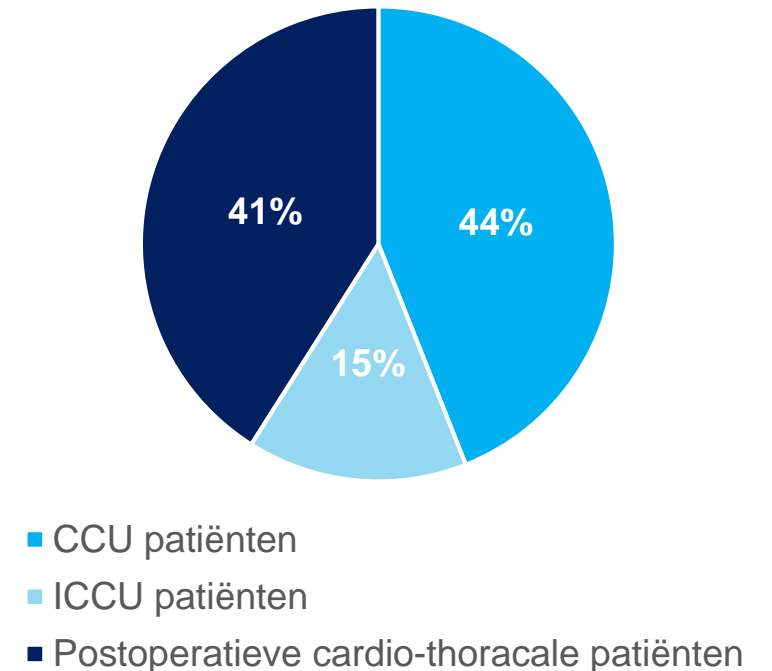
Intensive Care Volwassenen Erasmus MC

- ❑ Level 3 Intensive Care
- ❑ 2 IC's:
  - 1 ICV Algemeen (4 units = 36 bedden)
  - 1 ICV Hartbewaking (2 units = 18 bedden)

Intensive Care Volwassenen Hartbewaking

- ❑ Patiëntenpopulatie ICV Hartbewaking
- ❑ Team: 1 Circulation Practitioner, 77 verpleegkundigen, 6 intensivisten, 2 physician assistants i.o. , 2 fellows, 8 arts/assistenten

Patiëntenpopulatie ICV-Hartbewaking

Algemeen doel op de IC

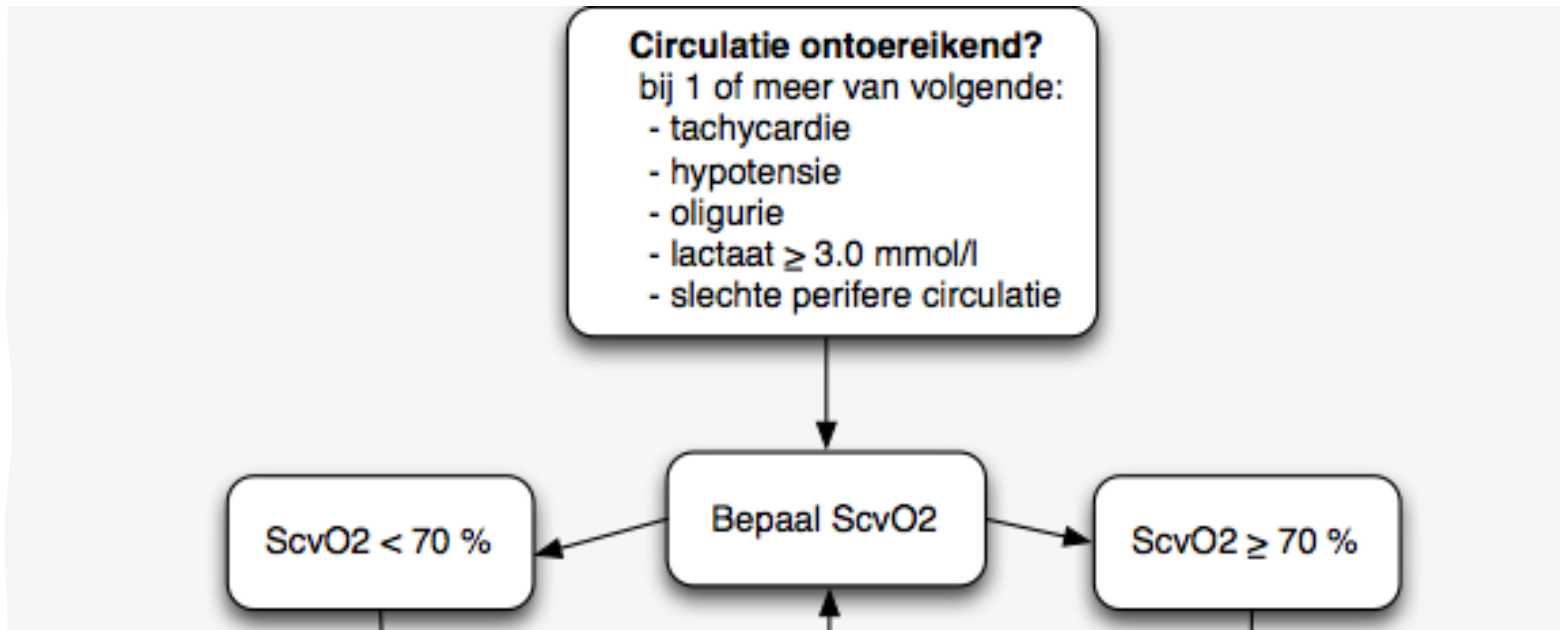
‘Optimaliseren van een eventueel ontoereikende of falende circulatie bij de IC patiënt’.

Feiten

1. Een inadequate microcirculatie peri- maar ook postoperatief is multifactorieël^{4,5}.
2. Gevolgen: verlengde opnameduur (LOS), verhoogd risico op complicaties en verhoogde mortaliteit^{4,5}.

Huidige werkwijze

Algemeen circulatieprotocol

Figuur 1: van Bommel, J. (2013). *Circulatie*. Geraadpleegd op 12-10-2021, van URL: <https://icv-erasmusmc.nl/protocol/circulatie/>

Inzicht in de circulatoire status (macro- en microcirculatie) op de IC

Invasief

- CO/CI middels Swan Ganz/ PiCCO
- SDF imaging/IDF-Cytocam imaging

Minimaal invasief

- FloTrac
- ClearSight

Noninvasief

- Bedside parameters (HF/MAP/PI/ Δ Temp)
- Continue variabelen (vasopressie behoefte, UP)
- Weefselperfusie parameters (lactaat, ScvO₂) + vanuit de literatuur^{1,2,3} aanbevolen weefselperfusie parameters Δ pCO₂ en de Δ pCO₂/C(a-cv)O₂ ratio

Weefselperfusie parameters

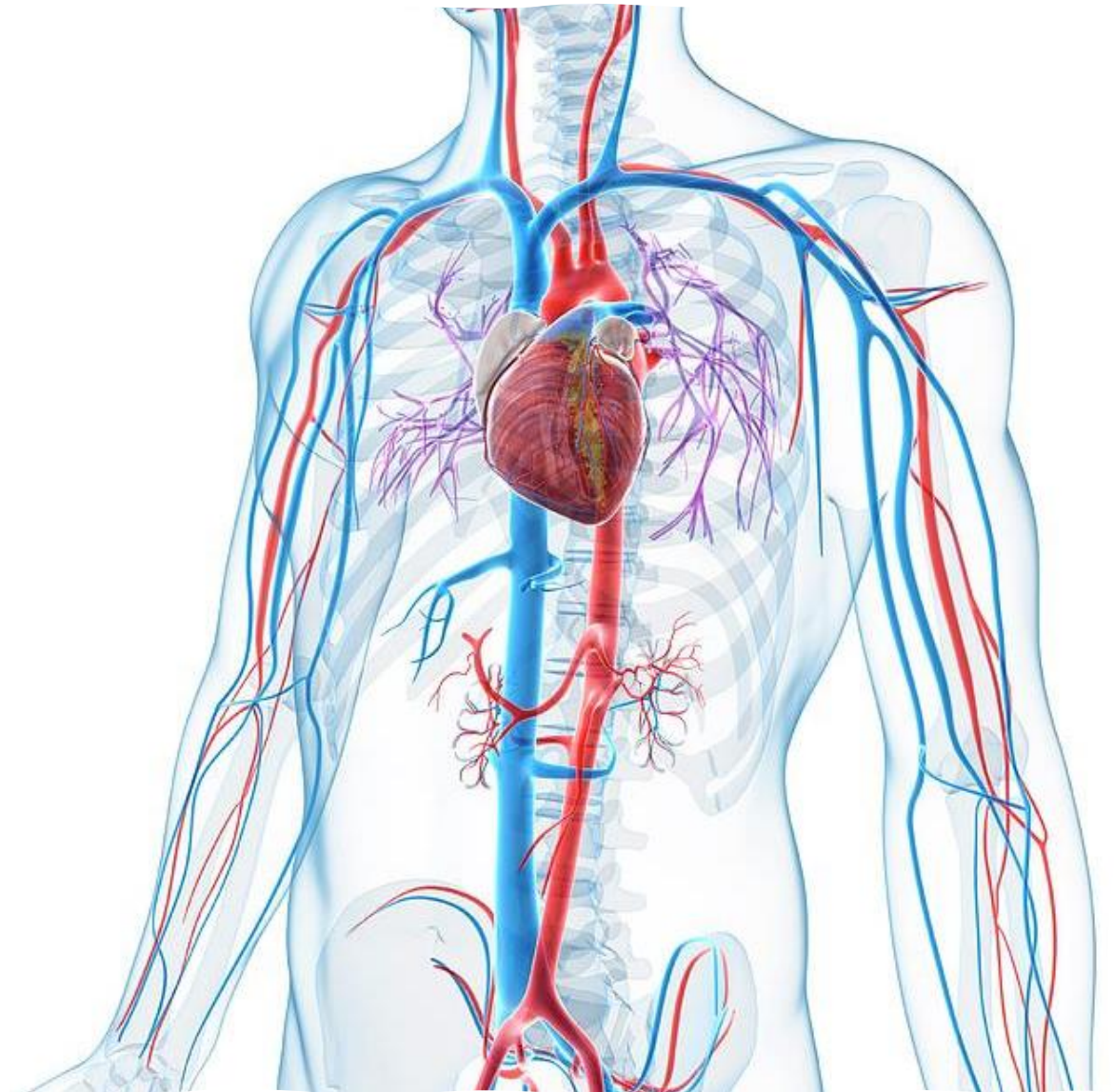
- Lactaat
- ScvO₂
- ΔpCO₂
- ΔpCO₂/C(a-cv)O₂ ratio

$$\Delta p\text{CO}_2 = p\text{cvCO}_2 - p\text{aCO}_2$$

$$C(\text{a-cv})\text{O}_2 = \text{CaO}_2 - \text{CcvO}_2$$

$$\text{CaO}_2 = (1,34 \times \text{SaO}_2 \times \text{Hb}) + (0,003 \times p\text{aO}_2)$$

$$\text{CcvO}_2 = (1,34 \times \text{ScvO}_2 \times \text{Hb}) + (0,003 \times p\text{cvO}_2)$$

Figuur 2: Kaulitzki, S. (2016). *Human vascular system, computer artwork..* Geraadpleegd op 12-10-2021, van URL: <https://pixels.com/featured/74-human-vascular-system-sebastian-kaulitzki.html>

Aanleiding

- ❑ Circulator beleid op de IC is niet uniform bij post CPB patiënten
- ❑ Verpleegkundigen en intensivisten hebben *eigen opvattingen* t.a.v. circulator beleid post CPB ondanks het circulatie protocol

Probleemstelling

Geen uniforme aanpak m.b.t. circulator beleid post CPB ondanks circulatie protocol waardoor meer risico voor de patiënt op *onder- of overbehandeling*. Hierdoor meer risico op verlengde opnameduur, complicaties en verhoogde mortaliteit.

Doelstelling en vraagstelling

Doelstelling

Een uniforme werkwijze t.a.v. circulatoir beleid post CPB verkrijgen d.m.v. een evidence based '*parameter guided protocol*'. Dit met als doel het optimaliseren van de globale weefselperfusie om *onder- of overbehandeling* te voorkomen.

Vraagstelling

'Zijn naast lactaat en $ScvO_2$, de ΔpCO_2 en de $\Delta pCO_2/C(a-cv)O_2$ ratio *van toegevoegde en mogelijk voorspellende waarde* in het beoordelen van de circulatoire status en verlengde opnameduur?'

Onderzoeksmethode en dataverzameling

Studieopzet en onderzoeksperiode

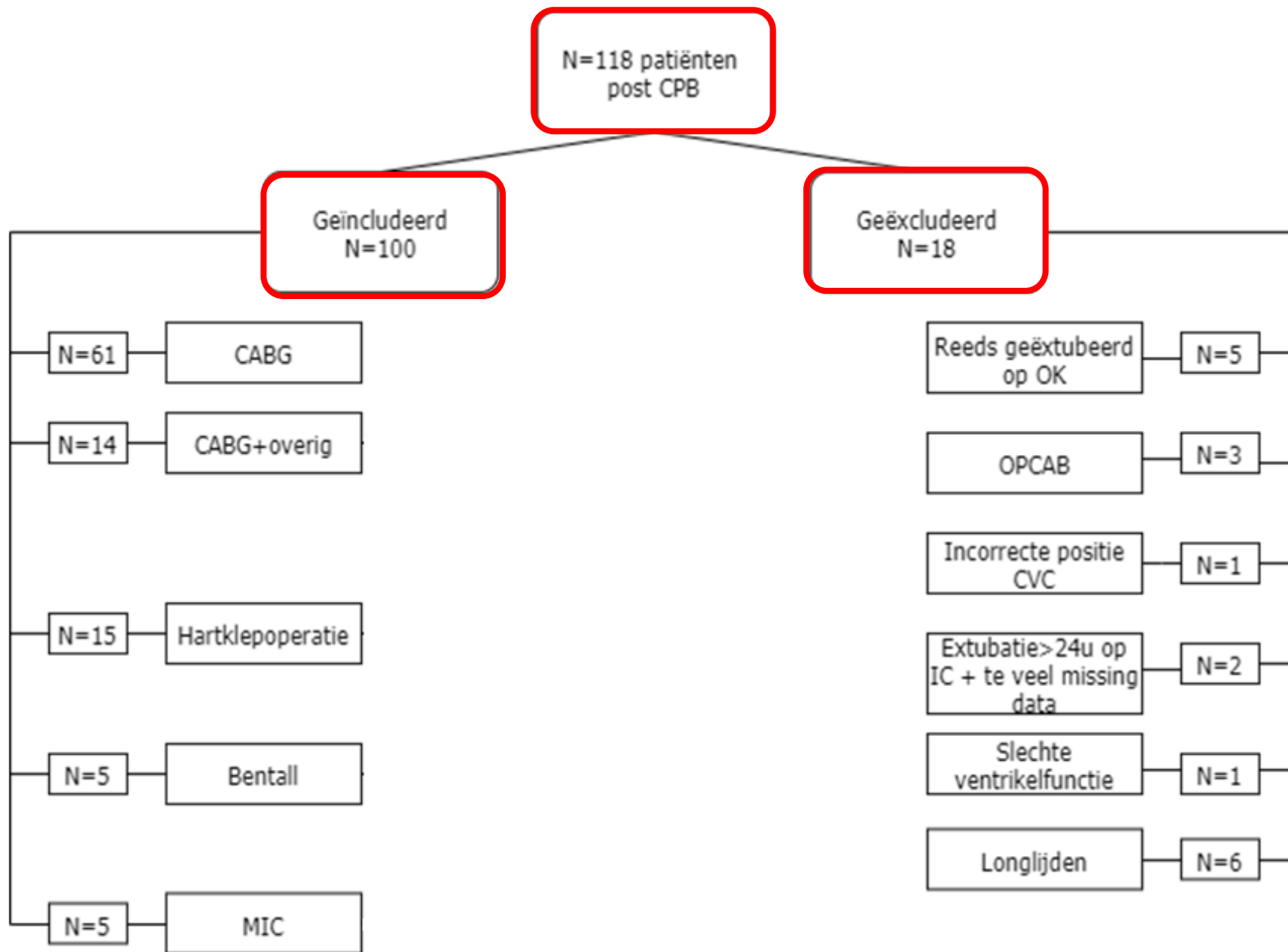
- Onderzoeksperiode: 1 januari 2021 tot 1 juni 2021
- Soort onderzoek: Prospectief observationeel onderzoek
- Patiëntenpopulatie: Patiënten na cardiopulmonaire bypass graft (CPB)
- Inclusie- exclusiecriteria:

Inclusiecriteria	Exclusiecriteria
Post CPB patiënten	Overige post- operatieve patiënten
Leeftijd >18 jaar	Leeftijd <18 jaar
Mannen en vrouwen	Post operatief mechanische ondersteuning (ECMO/IABP/IMPELLA/LVAD)
Matig tot redelijke linker- en rechter ventrikel functie	Slechte linker- en/of rechter ventrikelfunctie en/of septumdefecten
Direct post operatief beademde patiënten	Direct post operatief niet beademde patiënten
CVC tip correct gepositioneerd	CVC tip niet correct gepositioneerd
Daadwerkelijke afnamemoment bloedgas <30min na berekende afnamemoment.	Longlijden (COPD/IPF/LE)
	Daadwerkelijke afnamemoment bloedgas >30min na berekende afnamemoment.

Dataverzameling

- ❑ Onderzoeksformulier
- ❑ HIX: overige informatie zoals de positie van de CVC tip, missing data etc.
- ❑ Excel: berekeningen van de $\Delta p\text{CO}_2$ en de $\Delta p\text{CO}_2 / C(a-cv)\text{O}_2$ ratio middels formules

Tijdstip	:		:		:		:	
	T=0 (Direct bij aankomst IC)		T=1 (+1u na T=0)		T=2 (+1u na extubatie)		T=3 (+2u na extubatie)	
MAP								
HF								
Perfusie Index (PI van SPO ₂ meter)								
Urineproductie								
ΔTemp								
Vulling gegeven	X		Tussen T=0 - T=1:		Tussen T=0 - T=1:		Tussen T=0 - T=1:	
Inotropie- en/of vasopressiestanden?	Dobu Enox Nor ----		Dobu Enox Nor ----		Dobu Enox Nor ----		Dobu Enox Nor ----	
VAS/CPOT								
RASS-score (agitatie- en sedatiescore)								
Arteriële bloedgas								
PH								
PaCO ₂								
PaO ₂								
Actueel bicarbonaat								
BE								
Lactaat								
SaO ₂								
HB								
Centraal veneuze bloedgas								
ScvO ₂								
PcvO ₂								

Statistiek

- Niet normaal verdeelde data
- Statistische analyses: SPSS
- Patiënt karakteristieken

Patiënt karakteristieken	
Leeftijd, in jaren ((mediaan (IQR))	67 (60-73)
Geslacht, man (%)	76
Soort operatie (%)	61 CABG, 5 Bentall, 5 MIC/MVP, 15 overige klepoperaties via sternotomie.
Soort longlijden in aantallen (N)	5 Astma, 5 OSAS, 1 NSIP, 1 PTH
LOS gemiddeld IC ((mediaan (IQR))	16:34:30 (7:45-21:31)
Patiënten met LOS >24u (%)	14%
Overplaatsing HC/ MC	48% HC 52% MC
Beademingsduur IC ((mediaan (IQR))	04:16 (02:59-06:00)
Patiënten overleden in aantallen	N=2 (buiten ziekenhuis)

- Een p -waarde van $<0,05$ is aangehouden om significantie aan te tonen.

Resultaten en conclusie

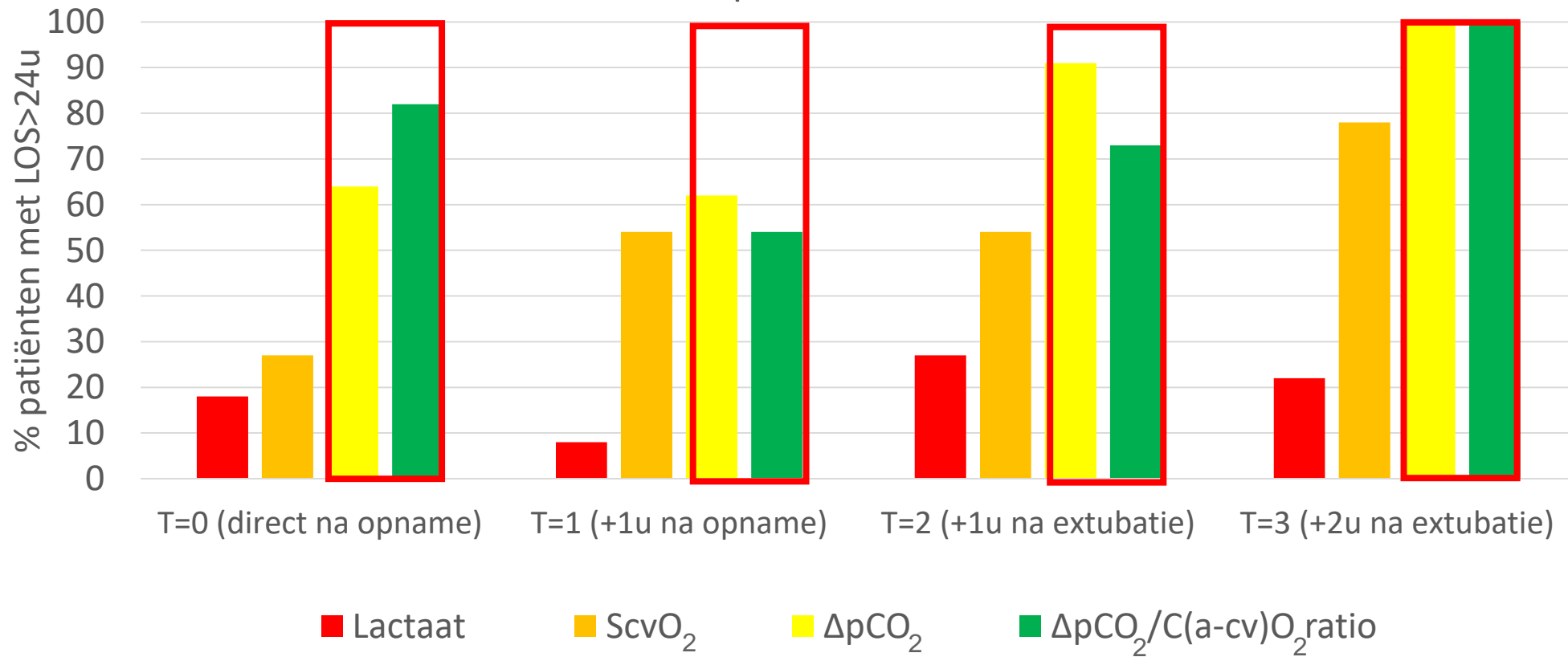
1. Voorspellende waarde weefselperfusie parameters t.a.v. patiënten met een LOS>24u

- Patiënten hebben meer vasopressie behoefte op T=0 en T=1
- Patiënten hebben op T=0 een afwijkende MAP
- Patiënten hebben tussen T=0 en T=1 een significant verschil in MAP en Δ Temp

ΔT (T=1-T=0)	LOS >24u**
Δ lactaat	0.575
Δ ScvO ₂	0.251
Δ dpCO ₂	0.267
Δ dpCO ₂ / C(a-cv)O ₂ ratio	0.371
Δ PI	0.563
Δ dTemp	0.024
Δ MAP	0.039
Δ vasopressie	0.331

*Spearman's correlation, p-waarde
**Mann-Whitney U test, p-waarde

Percentage patiënten met afwijkende weefselperfusie parameters + LOS>24u per meetmoment

2. Voorspellende waarde weefselperfusie parameters vulling en vasopressie behoefte

- Patiënten hebben meer vasopressie behoefte bij een afwijkend lactaat of ScvO₂ waarde op T=0
- Op T=1 krijgen patiënten met een verhoogd lactaat significant meer vulling versus de patiënten met een normaal lactaat

T=1 Afwijkende parameters	Vasopressie T1 **	Vulling voorafgaand aan T1**	Vulling voorafgaand aan T2**	LOS >24u*
Lactaat	0.186	0.034	0.154	1.000
ScvO ₂	0.039	0.140	0.059	0.777
ΔpCO ₂	0.857	0.799	0.259	0.339
ΔpCO ₂ / C(a-cv)O ₂ ratio	0.145	0.962	0.756	0.752
PI	0.427	0.773	0.645	0.153
ΔTemp	0.916	0.195	0.392	1.000
MAP	0.329	0.532	0.179	0.774

* Fishers exact test, 2 sided, p-waarde
 ** Mann-Whitney U test, p-waarde

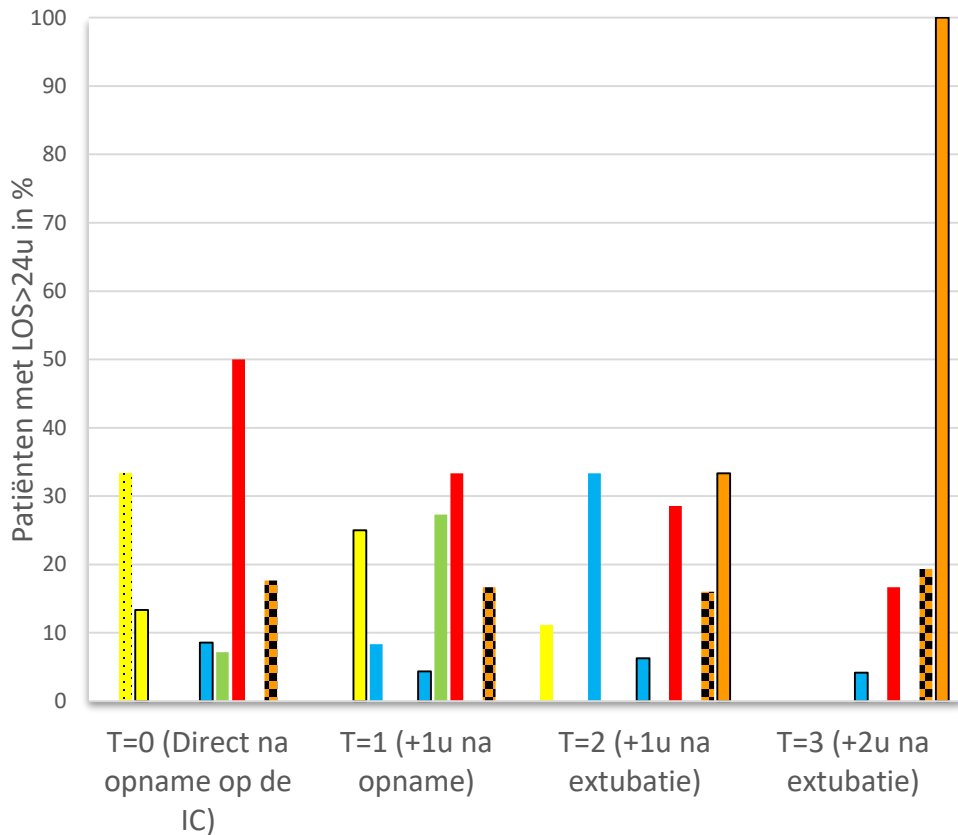
3. Correlatie weefselperfusie parameters onderling

- ΔpCO_2 correleert sterk positief met $\Delta pCO_2/C(a-cv)O_2$ ratio op T=0
- De ScvO₂ correleert omgekeerd evenredig met ΔpCO_2 op T=0 en op T=1

T=0	Parameter	Spearman Correlation (r_s)
Lactaat vs	PI	0.411
	ScvO ₂	0.300
	$\Delta pCO_2/C(a-cv)O_2$ ratio	0.031 (-0,223)
	ΔpCO_2	0.472
	Temp	0.486
	MAP	0.038 (0.208)
PI vs	ScvO ₂	0.250
	$\Delta pCO_2/C(a-cv)O_2$ ratio	0.795
	ΔpCO_2	0.950
	Δ Temp	0.055
	MAP	0.013 (-0.254)
MAP vs	ScvO ₂	0.533
	$\Delta pCO_2/C(a-cv)O_2$ ratio	0.474
	ΔpCO_2	0.834
	Δ Temp	0.297
Δ Temp vs	ScvO ₂	0.040 (-0,206)
	$\Delta pCO_2/C(a-cv)O_2$ ratio	0.664
	ΔpCO_2	0.024 (0.231)
ScvO ₂ vs	$\Delta pCO_2/C(a-cv)O_2$ ratio	0.283
	ΔpCO_2	0.000 (-0.434)
ΔpCO_2 vs	$\Delta pCO_2/C(a-cv)O_2$ ratio	0.000 (0.690)

4. Waarde van de (gegroepeerde) afwijkende weefselperfusie parameters t.a.v. patiënten met LOS>24u

Aantallen patiënten per groep met LOS ≥ 24uur

Groep	Afwijkende parameter(s)	T=0*	T=1*	T=2*	T=3*
1	ScvO ₂	0 (1)	0 (4)	1 (9)	0 (4)
2	ΔpCO ₂	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
3	Lactaat	1 (3)	0 (1)	0 (0)	0 (0)
4	ΔpCO ₂ /C(a-cv)O ₂ ratio	2 (15)	2 (8)	0 (0)	0 (2)
5	ScvO ₂ + ΔpCO ₂	0 (2)	1 (12)	2 (6)	0 (5)
6	Lactaat + ΔpCO ₂ /C(a-cv)O ₂ ratio	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
7	ΔpCO ₂ + lactaat	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
8	ScvO ₂ + ΔpCO ₂ /C(a-cv)O ₂ ratio	0 (2)	0 (0)	0 (1)	0 (1)
9	ScvO ₂ + lactaat	0 (2)	0 (1)	0 (0)	0 (1)
10	ΔpCO ₂ + ΔpCO ₂ /C(a-cv)O ₂ ratio	3 (35)	1 (23)	1 (16)	1 (24)
11	Geen afwijkende parameters	1 (14)	3 (11)	0 (9)	0 (6)
12	Alle parameters afwijkend	1 (2)	1 (3)	2 (7)	1 (6)
13	ScvO ₂ + ΔpCO ₂ + lactaat	0 (0)	0 (0)	0 (3)	0 (1)
14	ScvO ₂ + ΔpCO ₂ + ΔpCO ₂ /C(a-cv)O ₂ ratio	3 (17)	5 (30)	4 (25)	6 (31)
15	ScvO ₂ + lactaat + ΔpCO ₂ /C(a-cv)O ₂ ratio	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
16	ΔpCO ₂ + lactaat + ΔpCO ₂ /C(a-cv)O ₂ ratio	0 (2)	0 (4)	1 (3)	1 (1)

* Aantallen patiënten met een LOS>24u per totaal aantal patiënten

Conclusie

'Zijn naast lactaat en $ScvO_2$, de ΔpCO_2 en de $\Delta pCO_2/C(a-cv)O_2$ ratio van toegevoegde, mogelijk *voorspellende waarde* in het beoordelen van de circulatoire status en verlengde opnameduur?'

- ❑ De parameters $ScvO_2$ en met name ΔpCO_2 en $\Delta pCO_2/C(a-cv)O_2$ ratio zijn sensitievere parameters dan lactaat om afwijkingen in de (micro)circulatie op te sporen en $LOS > 24u$ te kunnen voorspellen. Dit laatste is echter niet statistisch significant en de parameters misten ook specificiteit.

Discussie

Literatuurdiscussie

- ❑ $\Delta p\text{CO}_2$ correleert sterk positief met $\Delta p\text{CO}_2/\text{C}(\text{a-cv})\text{O}_2$ ratio.
- ❑ Een afwijkende $\Delta p\text{CO}_2/\text{C}(\text{a-cv})\text{O}_2$ ratio correleert significant zwak en dubieus met lactaat, welke een andere uitkomst is dan in eerdere onderzoeken^{1,8,9}.
- ❑ ScvO_2 correleert omgekeerd evenredig met $\Delta p\text{CO}_2$ ¹⁰.

- ❑ Bij een normale ScvO_2 en een afwijkend $\Delta p\text{CO}_2$ is er altijd standaard sprake is van een afwijkende $\Delta p\text{CO}_2/\text{C}(\text{a-cv})\text{O}_2$ ratio¹¹, uit dit onderzoek kwam dit ook behalve op T=2.
- ❑ Een normale ScvO_2 en een afwijkend $\Delta p\text{CO}_2$ geeft een afwijkend lactaat⁹, dat is niet standaard uit dit onderzoek gebleken.

Beperkingen

- Grootte van de 16 groepen
- Aorta klemtijd
- Hartfunctie, Inotropica/ nitraten

- Afnamemomenten bloedgassen
- Length of stay (LOS)

- Normaalwaarden
- α -stat

Aanbevelingen

Doelstelling

Een uniforme werkwijze t.a.v. circulatoir beleid post CPB verkrijgen d.m.v. een evidence based 'parameter guided protocol'. Dit met als doel het optimaliseren van de globale weefselperfusie om *onder- of overbehandeling* te voorkomen.

Aanbevelingen t.a.v. doelstelling

- Meer (multicenter) onderzoek bij grotere patiënten groepen.
- Klinische waarde van deze weefselperfusie parameters bepalen t.a.v. over- of onderbehandeling, risico op complicaties, verhoogde mortaliteit en LOS.

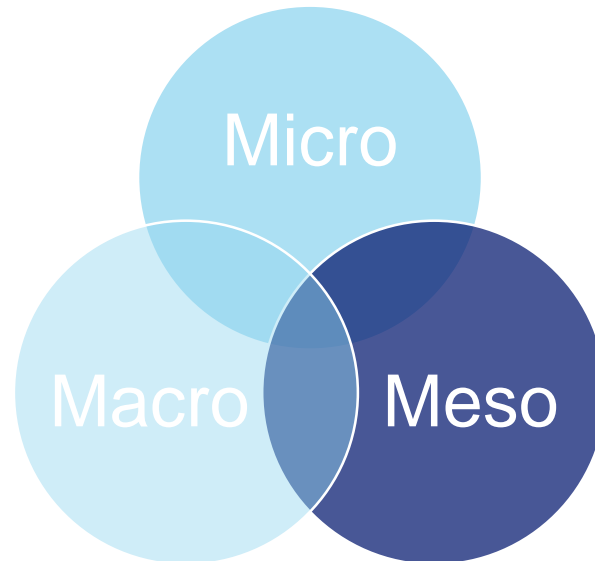
Rol van Intensive Care Practitioner Uitstroomprofiel Circulation

Start situatie

- 1 CP
- 12 practitioners op de IC, 7 actieve practitioners (1 CP, 2 NP, 4 RP)

- Visieplan Circulation Practitioners
- Visiedocument IC

‘Kennis hebben is macht, kennis delen is kracht’

Dankwoord

- ❑ Corstiaan den Uil, medisch begeleider en Cardioloog Intensivist
- ❑ Wilco de Vries, collega Intensive Care Practitioner uitstroomprofiel Circulation
- ❑ Hans Sloot, Managing Director CTG en Rianne de Clerck
- ❑ Martijn Pak en Cootje van der Ende, afdelingsmanagers Intensive Care Volwassenen Hartbewaking
- ❑ Familie en vrienden
- ❑ Collega's en teammanagers ICVH

Literatuurlijst

Figuren

Van Bommel, J. (2013). *Circulatie*. Geraadpleegd op 12-10-2021, van URL: <https://icv-erasmusmc.nl/protocol/circulatie/>

Kaulitzki, S. (2016). *Human vascular system, computer artwork..* Geraadpleegd op 12-10-2021, van URL: <https://pixels.com/featured/74-human-vascular-system-sebastian-kaulitzki.html>

Overige figuren zijn eigen bronnen.

Digitale artikelen

1. Mesquida, J., Saludes, P., Gruartmoner, G., Espinal, C., Torrents, E., Baigorri, F., Artigas, A. (2019). Central venous-to-arterial carbon dioxide difference combined with arterial-to-venous oxygen content difference is associated with lactate evolution in the hemodynamic resuscitation process in early septic shock. *Critical Care*. 19, 126. <https://doi.org/10.1186/s13054-015-0858-0>
2. Habicher, M., von Heymann, C., Spies, C.D., Wernecke, K.D., Sander, M. (2015). Central venous-arterial pCO₂ difference identifies microcirculatory hypoperfusion in cardiac surgery patients with normal central venous oxygen saturation: a retrospective analysis. *Journal of Cardiothoracic and Vascular Anesthesia*. 29(3), 646-655. <https://doi.org/10.1053/j.jvca.2014.09.006>.
3. Robin, E., Futier, E., Pires, O., Fleyfel, M., Tavernier, B., Lebuffe, G., & Vallet, B. (2015). Central venous-to-arterial carbon dioxide difference as a prognostic tool in high-risk surgical patients. *Critical care (London, England)*, 19(1), 227. <https://doi.org/10.1186/s13054-015-0917-6>
4. Ince, C. The microcirculation is the motor of sepsis. *Crit Care* 9, S13 (2005). <https://doi.org/10.1186/cc3753>
5. de Backer, D., Donadello, K., Sakr, Y., Ospina-Tascon, G., Salgado, D., Scolletta, S., Vincent, J.L. FCCM Microcirculatory Alterations in Patients With Severe Sepsis. *Critical Care Medicine*: March 2013 - Volume 41 - Issue 3 - p 791-799 <https://doi.org/10.1097/CCM.0b013e3182742e8b>
6. Scorcella, C., Damiani, E., Domizi, R., Pierantozzi, S., Tondi, S., Carsetti, A., Ciucani, S., Monaldi, V., Rogani, M., Marini, B., Adrario, E., Romano, R., Ince, C., Boerma, E.C., Donati, A.. MicroDAIMON study: Microcirculatory DAILY MONitoring in critically ill patients: a prospective observational study. *Ann Intensive Care*. 2018 May 15;8(1):64. <https://doi.org/10.1186/s13613-018-0411-9> . PMID: 29766322; PMCID: PMC5953911.
7. Karhunen, J.P., Sihvo, E.I., Suojaranta-Ylinen, R.T., Rämö, O.J., Salminen, U.S. Predictive factors of hemodynamic collapse after coronary artery bypass grafting: a case-control study. *J Cardiothorac Vasc Anesth*. 2006 Apr;20(2):143-8. <https://doi.org/10.1053/j.jvca.2005.11.005> Epub 2006 Feb 21. PMID: 16616651.
8. Gasparovic H, Plestina S, Sutlic Z, Husedzinovic I, Coric V, Ivancan V, Jelic I. (2007). Pulmonary lactate release following cardiopulmonary bypass. *Eur J Cardiothorac Surg*. Dec;32(6):882-7. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ejcts.2007.09.001>
9. Mekontso-Dessap A, Castelain V, Anguel N, Bahloul M, Schauvliege F, Richard C, Teboul J.L. (2002). Combination of venoarterial PCO₂ difference with arteriovenous O₂ content difference to detect anaerobic metabolism in patients. *Intensive Care Medicine*. 28(3):272-7. <https://doi.org/10.1007/s00134-002-1215-8>. Epub 2002 Feb 8. PMID: 11904655
10. He H.W., Liu D.W., Long Y., Wang X.T. (2016). High central venous-to-arterial CO₂ difference/arterial-central venous O₂ difference ratio is associated with poor lactate clearance in septic patients after resuscitation. *Journal Critical Care*. 31(1):76-81. <https://doi.org/10.1016/j.jccr.2015.10.017> PMID: 26640138.
- 11 Liu, Da-Wei & Long, Yun & Wang, Xiao-Ting & Du, Wei. (2015). The Use of the Ratio between the Veno-arterial Carbon Dioxide Difference and the Arterial-venous Oxygen Difference to Guide Resuscitation in Cardiac Surgery Patients with Hyperlactatemia and Normal Central Venous Oxygen Saturation. *Chinese Medical Journal*. 128. 1306. <https://doi.org/10.4103/0366-6999.156770> .